

ยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: กรณีศึกษาตำบลปากน้ำปราณ

สุชน อินทเสม*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทการท่องเที่ยวของตำบลปากน้ำปราณ 2) ศึกษาพฤติกรรม ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ 3) สร้างและประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: กรณีศึกษาตำบลปากน้ำปราณ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมพร้อมด้วยเทคนิค AIC การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม การตรวจสอบข้อมูลใช้วิธีการสามเส้า การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย พบว่า

1. ตำบลปากน้ำปราณ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพทางระบบนิเวศ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว คือ การเดินศึกษาธรรมชาติ การปลูกป่าชายเลน การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก มีเส้นทางท่องเที่ยวที่สามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงได้
2. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการมาท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่พบจากการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว คือ การกำจัดขยะ การระบายน้ำเสียลงสู่แม่น้ำปราณบุรี สถานที่จอดรถและห้องสุขาสาธารณะไม่เพียงพอ ไม่มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวได้วิสัยทัศน์คือ “พัฒนากองท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน ปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (เพื่อพัฒนากองท่องเที่ยวแบบยั่งยืน)” มี 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2) ส่งเสริมและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน 3) การบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ และ 4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนากองท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และ ผลการประเมินยุทธศาสตร์มีความเหมาะสมระดับมาก สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

คำสำคัญ : ยุทธศาสตร์ การพัฒนากองท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

* นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา โครงการฝึกกำลังการเปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

E-mail: chaitana @ hotmail.co.th

The Strategies of Sustainable Tourism Development in Phachupkhirikhan Province : The Case Study of Paknampran Sub-district

Suchon Intasame*

Abstract

The objectives of this research were (1) to study tourism context of Paknampran Sub-district (2) to investigate tourist satisfaction, (3) to formulate and evaluate strategies for sustainable tourism development. Methodology used in this research incorporated qualitative and qualitative methods. As for the qualitative method, data were collected through in-depth interviews, focus group discussions, SWOT analysis, PAR with A-I-C technique. A questionnaire was delivered to collect data. Triangulation was performed to validate findings. In addition, content analysis was carried out. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, and mean. The findings of this research were as follows:

1. Paknampran Sub-district has natural resources and rich biodiversity. Activities promoting tourism includes trekking along natural trails and planting mangrove forests. The tourist resources are easily accessible. It is located on routes linking to nearby tourist attractions.
2. Most tourists expressed satisfaction with trips to Paknampran Sub-district at a middle level. However, there are some problems such as waste disposal, waste water treatment, inadequacy of parking area, public toilets, as well as no clear signposts.
3. The strategies for tourism development consist of developing eco-tourism, increasing the values of community products, raising awareness of natural resource preservation for sustainable tourism development. In order to pursue these strategies, four plans have been devised, namely (1) developing tourist attractions and promoting eco-tourism activities, (2) promoting and increasing values of community products, (3) managing integrative tourism, and (4) inviting all sectors to involve in sustainable tourism. The evaluation of the strategies suggests that these strategies deems appropriate to the community context and practical.

Keywords: Strategies, Tourism development

* Ph.D. Candidate, Strategy for Development Program, Phranakhon Rajabhat University
E-mail: chaitana @ hotmail.co.th

12

ปราณบุรี ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื่องจากอาชีพหลักของคนในชุมชนเป็นชาวประมง จึงขาดการประสานความรู้ความเข้าใจของคนในชุมชนกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ปัญหาคาการจัดการขยะ การบำบัดน้ำเสียที่ระบายทิ้งลงแม่น้ำปราณบุรี ส่งผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว พิจารณาได้ว่า ตำบลปากน้ำปราณเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่น แนวทางที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นั้น จากการศึกษาเบื้องต้นโดยสอบถามจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ตำบลปากน้ำปราณเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2553 พบว่า ตำบลปากน้ำปราณยังไม่มีการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับบริบทการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจึงจำเป็นต้องมีการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยมีการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และการพัฒนาชุมชน เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขก่อนที่จะเกิดปัญหาด้านความเสื่อมโทรม และการเสื่อมสภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ดีได้ ต้องอาศัยทฤษฎีและตัวแบบทางความคิดที่มีประสิทธิภาพ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ที่ทำการวิจัยเพื่อแก้ไข สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วนำยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: กรณีศึกษาตำบล

ปากน้ำปราณ ที่สร้างขึ้นเสนอองค์กร และหน่วยงานอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องการท่องเที่ยวเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ และพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต่อไป

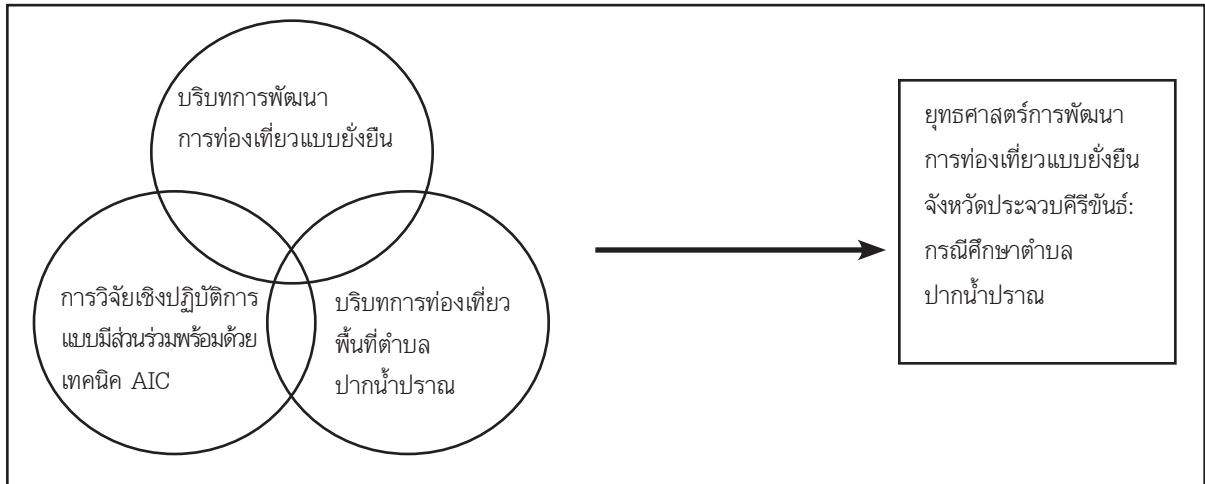
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทการท่องเที่ยวของตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อสร้างและประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: กรณีศึกษาตำบลปากน้ำปราณ

แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: กรณีศึกษาตำบลปากน้ำปราณ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบยั่งยืน แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวคิดของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้บูรณาการสภาพบริบทของพื้นที่ตำบลปากน้ำปราณ แล้วเชื่อมโยงกับวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมพร้อมด้วยเทคนิค AIC และการวิจัยเชิงปริมาณเป็นกรอบแนวคิดในการนำไปสู่การพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ : กรณีศึกษาตำบลปากน้ำปราณ ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาบริบทการท่องเที่ยวของตำบลปากน้ำปราณเกี่ยวกับลักษณะพื้นที่ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต การศึกษา การประกอบอาชีพ การคมนาคม และการสาธารณสุขโรคภัย พยาการการท่องเที่ยว การบริการการท่องเที่ยว ตำบลปากน้ำปราณ ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก การสนทนากลุ่มของผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ผู้แทนจากองค์กรภาคเอกชน ผู้แทนจากภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว แบ่งข้อมูลเป็น ข้อมูลส่วนตัว ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ สภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขและเก็บรวบรวมข้อมูลจากสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ ผลงานการวิจัยเอกสารทางราชการ เอกสารหน่วยงานการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน เว็บไซต์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรม

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ แบ่งเป็นข้อมูล 6 ตอน ดังนี้ 2.1 ข้อมูลส่วนตัวของนักท่องเที่ยว 2.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ 2.3 ข้อมูลการท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ 2.4 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ 2.5 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ 2.6 สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรงภายในแหล่งท่องเที่ยว

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean)

3. สร้างและประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: กรณีศึกษาตำบลปากน้ำปราณ แบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: กรณีศึกษาตำบลปากน้ำปราณ

1. นำผลการศึกษาที่ได้จากการดำเนินการในข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ซึ่งเป็นร่างยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวแบบยั่งยืนตำบลปากน้ำปราณ มาดำเนินการใช้เทคนิคเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พร้อมด้วยเทคนิค AIC วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis โดยให้ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ผู้แทนจากองค์กรเอกชน ผู้แทนจากภาคประชาชนร่วมวิเคราะห์ วิพากษ์ ปัญหา แสดงความคิดเห็นกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: กรณีศึกษาตำบลปากน้ำปราณ

2. นำข้อเสนอแนะและมติคณะกรรมการร่างยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวแบบยั่งยืนตำบลปากน้ำปราณ ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์การพัฒนา แผนงาน/โครงการ ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ส่วนที่ 2 ประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: กรณีศึกษาตำบลปากน้ำปราณ โดยภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว แบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ 1. ข้อมูลส่วนบุคคล 2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ 3. ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: กรณีศึกษาตำบลปากน้ำปราณ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษารับทราบการท่องเที่ยวของตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการศึกษาพบว่า ตำบลปากน้ำปราณ เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบชายฝั่งมีแนวหาดติดกับชายฝั่งทะเลอ่าวไทย พื้นที่มีลักษณะเป็นเชิงเขาลาดเทลงสู่ทะเล ระยะทางห่างจากอำเภอหัวหิน ประมาณ 25 กิโลเมตร และระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 200 กิโลเมตร สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของตำบลปากน้ำปราณ มีอัตราการเจริญเติบโตมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งเกิดจากประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงน้ำเค็ม รวมถึงการแปรรูปผลิตผลจากการประมง เช่น อุตสาหกรรมปลาหมึกอบแห้ง และปลาทะเลชนิดต่าง ๆ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวตำบลปากน้ำปราณ และนักท่องเที่ยวเคารพนับถือด้วยความศรัทธา คือ ศาลเจ้าแม่ทับทิม

ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณได้แก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งมีความสมบูรณ์ และมีความหลากหลายทางชีวภาพมากที่สุด เช่น หาดปราณคีรี เขาทะเลทรายหาดปากน้ำปราณ แม่น้ำปราณบุรี วนอุทยานปราณบุรี ศูนย์เรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลนสิรินาถราชินี จุดชมนกยูงและสัตว์ป่า และทางเดินศึกษาธรรมชาติเขาเจ้าพ่อหัวราม ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวหลักของตำบลปากน้ำปราณ ได้รับผลกระทบจากการพัฒนากองท่องเที่ยว เช่น การเข้ามาขายของหาบเร่แผงลอยบริเวณชายหาด ปัญหาการจัดการขยะ การบำบัดน้ำเสีย การบุกรุกที่ดินสาธารณะ ส่งผลกระทบให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมในส่วนที่เกี่ยวกับทรัพยากรวัฒนธรรมและสิ่งที่สร้างขึ้น เช่น วัดเก่าเขาน้อยและศาลเจ้าแม่ทับทิม

การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลปากน้ำปราณ พบว่ามีกิจกรรมที่สำคัญได้แก่ การเดินศึกษาธรรมชาติ การล่องเรือแม่น้ำปราณบุรี การล่องเรือตกปลาหมึก การปลูกป่าชายเลน การเสริมโป่งเทียม การทำฝายชะลอน้ำ เนื่องจากเป็น แหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ วิถีชีวิตชุมชน จึงไม่ใช่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังเป็นแหล่งเรียนรู้ทาง ธรรมชาติอีกด้วย จึงสมควรที่จะได้รับการจัดการ ดูแลอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง

2. ผลการศึกษาพฤติกรรม ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ อำเภอ ปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่เป็นชาย คิดเป็น ร้อยละ 72 มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี มากที่สุด พฤติกรรมการเดินทางมาท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยวพบว่า นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวตำบล ปากน้ำปราณช่วงเวลาวันหยุดสุดสัปดาห์ ส่วนใหญ่ เหตุผลที่เดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน และ เปลี่ยนบรรยากาศ และเดินทางมาท่องเที่ยว ด้วยตนเอง นักท่องเที่ยวหาข้อมูลการท่องเที่ยว ตำบลปากน้ำปราณทางอินเทอร์เน็ตมากที่สุด

ศึกษาข้อมูลการท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ กลุ่มตัวอย่างนิยมมาท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ เนื่องจากมีสิ่งแวดล้อมสวยงามตามธรรมชาติ แหล่ง ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนิยมมาท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ชายหาดปากน้ำปราณ รองลงมาคือ เขากะโหลก

ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (Richard F. Gerson.2546) ที่มาท่องเที่ยวตำบล ปากน้ำปราณ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการ มาท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ มีค่าเฉลี่ยรวม

อยู่ในระดับปานกลาง มีความพึงพอใจค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก คือ สถานที่ท่องเที่ยว รองลงมาคือค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง 7 ประเด็น เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา ได้แก่ สิ่งคม (ความมีอัธยาศัยไมตรีของคนในชุมชน, การมีส่วนร่วม ของชุมชน ฯลฯ) คมนาคมขนส่ง ที่พัก ร้านจำหน่าย อาหารและเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก คุณภาพ การบริการ และสาธารณชนอื่น ๆ (ศูนย์บริการข้อมูล โทรศัพท์สาธารณะ, สุขาสาธารณะ ฯลฯ) ความคิดเห็น ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ตำบลปากน้ำปราณ นักท่องเที่ยวมีความเห็นต่อการ บริหารจัดการการท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ย สูงสุดลงมา ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยว การตลาด การบริการและสภาพแวดล้อมและนักท่องเที่ยว ประสบปัญหาการท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ เรื่องห้องสุขาสกปรก มีไม่เพียงพอ และไม่สะอาด รองลงมา คือแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม และราคา ที่พักและอาหารแพง ราคาไม่ได้มาตรฐาน

3. ผลการสร้างและประเมินยุทธศาสตร์ การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์: กรณีศึกษาตำบลปากน้ำปราณ

ส่วนที่ 1 การสร้างยุทธศาสตร์การ พัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน คือ การคัดเลือก ประชากรกลุ่มคณะกรรมการสร้างยุทธศาสตร์ การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน การยกร่าง ยุทธศาสตร์เป็นไปตามผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายในและภายนอก การพัฒนาการท่องเที่ยวตำบล ปากน้ำปราณ มีจุดเน้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว แบบยั่งยืน ตอบสนองความต้องการของชุมชน และ นักท่องเที่ยว วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและ อุปสรรค โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

พร้อมด้วยเทคนิค AIC จุดแข็งของการท่องเที่ยว ตำบลปากน้ำปราณ ได้แก่ การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ ชายหาดสวยงาม และชาวสะอาด ปริมาณที่พักและร้านอาหารเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว ตลอดจนมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย ที่เอื้อต่อการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยว จุดอ่อนที่ต้องแก้ไข คือ ชายหาดไม่สะอาด การบุกรุกที่ดินสาธารณะของเอกชน ขาดการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ขาดบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการประสานขอความร่วมมือจากองค์กรอื่น ระบบสาธารณูปโภคมีไม่เพียงพอและไม่ได้มาตรฐาน และขาดการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

รัฐบาลได้วางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ชายฝั่งทะเลอ่าวไทย (The Royal Coast) กระแสความนิยมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สถานที่ท่องเที่ยวใกล้หัวหิน เป็นโอกาสสำคัญในการดึงนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณเพิ่มขึ้น แต่เมื่อมองถึงอุปสรรค พบว่า ชายฝั่งชายหาดปราณคีรี ชายหาดปากน้ำปราณ ถูกคลื่นกัดเซาะทำให้ความกว้างของชายหาดแคบลง ผู้ประกอบการไม่มีการรวมกลุ่มและเครือข่ายทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์จากคณะกรรมการร่าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว สรุปเป็น ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ตำบลปากน้ำปราณ ที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ทำให้ได้วิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์ได้ดังนี้

วิสัยทัศน์ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ ปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

พันธกิจ

1. พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
2. ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมทาง การท่องเที่ยว
3. ส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนมีรายได้ จากการท่องเที่ยว
4. พัฒนาระบบการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวแบบบูรณาการ
5. ส่งเสริม สร้างความรู้ทุกภาคส่วน ร่วมกันอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
6. ผลักดันการนำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ไปสู่การปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

และส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วย **กลยุทธ์** 1. ส่งเสริมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 2. สร้างความร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3. ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4. สร้างจุดเด่นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ **เป้าประสงค์** 1. เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของตำบลปากน้ำปราณ 2. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3. เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้สอดคล้องกับทรัพยากรการท่องเที่ยว 4. เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยว ตำบลปากน้ำปราณ **แผนงาน/โครงการ** 1. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2. โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ 3. โครงการพัฒนาเส้นทางการศึกษา ธรรมชาติ 4. โครงการแบ่งพื้นที่เป็นเขต (Zoning) เพื่อใช้ในการท่องเที่ยว 5. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 6. โครงการพัฒนาแหล่ง

ท่องเที่ยวและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 7. โครงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเล 8. โครงการฟื้นฟูและรักษาพื้นที่ป่าชายเลน

ตัวชี้วัด 1. จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น 2. จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 3. รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : ส่งเสริมและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนประกอบด้วย **กลยุทธ์** 1. สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว 2. สร้างรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน **เป้าประสงค์** 1. เพื่อสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวโดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม 2. เพื่อสร้างรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน

แผนงาน/โครงการ 1. โครงการจัดตั้งธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้านการท่องเที่ยว (SME) 2. โครงการลั่นมนต์ผู้ประกอบการด้านการผลิตและการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน 3. โครงการสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มสร้างผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น 4. โครงการวางแผนด้านการตลาดแบบครบวงจร 5. โครงการแลกเปลี่ยนกระจายสินค้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น

ตัวชี้วัด 1. จำนวนรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน 2. ประชาชนในชุมชนมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : บริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการประกอบด้วย **กลยุทธ์** 1. การบังคับใช้กฎระเบียบกฎหมายควบคุมการก่อสร้าง 2. เพิ่มประสิทธิภาพการวางแผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเพื่อเสนอของบประมาณ 3. พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว 4. พัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานให้ได้มาตรฐานและเพียงพอ 5. เพิ่มประสิทธิภาพของการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

เป้าประสงค์ 1. เพื่อป้องกันการรุกที่สาธารณะ 2. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเพื่อเสนอ

ของบประมาณต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3. เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว 4. เพื่อพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานให้ได้มาตรฐานและเพียงพอ 5. เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

แผนงาน/โครงการ 1. โครงการเสริมสร้างประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการ 2. โครงการวางแผนด้านการบริหารจัดการแบบครบวงจร 3. โครงการอบรมและสร้างมัคคุเทศก์ท้องถิ่น 4. โครงการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว 5. โครงการจัดการขยะ การบำบัดน้ำเสียในแหล่งท่องเที่ยว

ตัวชี้วัด 1. จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 2. รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 3. ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ประกอบด้วย **กลยุทธ์** 1. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายชุมชนท้องถิ่นเพื่อจัดการการท่องเที่ยว 2. เสริมสร้างความรู้การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนให้กับชุมชน 3. สร้างแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

เป้าประสงค์ 1. เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนา การท่องเที่ยว 2. เพื่อสร้างความรู้การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนให้ทุกภาคส่วน

แผนงาน/โครงการ 1. โครงการสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อจัดการการท่องเที่ยว 2. โครงการส่งเสริมและจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 3. โครงการมอบโล่เกียรตินิยมสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาการท่องเที่ยว 4. โครงการอบรมสร้างความรู้การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนให้กับทุกภาคส่วน

ตัวชี้วัด 1. ความร่วมมือทุกภาคส่วนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น 2. ทุกภาคส่วนมีความรู้การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเพิ่มขึ้น

ส่วนที่ 2 ผลการประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนตำบลปากน้ำปราณ ด้วยวิธีการออกแบบสอบถาม เพื่อเป็นการศึกษาคำตอบระดับความเหมาะสมและความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ตำบลปากน้ำปราณ และความเหมาะสมกับกลยุทธ์ในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาคีรัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

ดำเนินการอภิปรายตามประเด็นวัตถุประสงค์หลักในการวิจัย ได้ดังนี้

1. การศึกษาบริบทการท่องเที่ยวของตำบลปากน้ำปราณ

ทรัพยากรการท่องเที่ยวของตำบลปากน้ำปราณที่มีความโดดเด่นที่สุดของการตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวในภาพรวม ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ชายหาดปากน้ำปราณ เขาทะลุโลก แม่น้ำปราณบุรี วนอุทยานปราณบุรี ศูนย์ศึกษาการเรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลนสิรินทราธิณี ชายหาดปราณคีรี ทางเดินศึกษาธรรมชาติเจ้าพ่อหัวราม จุดชมนกยูงและสัตว์ป่า โดยหลักการและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบยั่งยืน (ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2541 : 89) สรุปได้ว่า ตำบลปากน้ำปราณสามารถที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ธรรมชาติวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องระบบนิเวศ ในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น การบริการสิ่งอำนวยความสะดวก

อื่น ๆ ของตำบลปากน้ำปราณ พบว่ามีปัญหาหลายด้านที่เป็นผลกระทบจากการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว เช่น ขาดการจัดการการใช้ประโยชน์พื้นที่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะพื้นที่ชายหาด เช่น การตั้งหาบเร่ แผงลอย การบุกรุกที่สาธารณะ ปัญหาการกำจัดขยะ การบำบัดน้ำเสีย ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมตลอดจนระบบการขนส่งเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวขาดการจัดการ ด้านรถโดยสารมีน้อยทำให้นักท่องเที่ยวนำรถยนต์มาด้วยตนเอง ผลกระทบทำให้จราจรหนาแน่นที่จอดรถไม่เพียงพอ เส้นทางส่วนใหญ่ขาดป้ายบอกทางที่ชัดเจน มีผลการศึกษาที่สอดคล้องกับชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์ (2532 : 40) ที่พบว่า การท่องเที่ยวมีผลกระทบด้านลบต่อสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและมลภาวะ การบุกรุกที่สาธารณะประโยชน์ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยไม่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและความต้องการของนักท่องเที่ยว

2. การศึกษาพฤติกรรม ความคิดเห็น ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี นิยมมาท่องเที่ยวในวันหยุดสุดสัปดาห์ วัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อน

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณมีความพึงพอใจมาก คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ผลการวิจัยพบว่า ในการพัฒนาและจัดกิจกรรมใด ๆ ย่อมต้องพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ด้วย (ฉัตรยาพร เสมอใจ. 2542 : 156 – 158) ดังจะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณเพราะมีลักษณะโดดเด่น คือ สิ่งแวดล้อมสวยงามตามธรรมชาติและมีแหล่งเรียนรู้

ที่หลากหลายทางธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ดังนั้นการจัดกิจกรรมหรือบริการสำหรับนักท่องเที่ยว ควรจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบเข้มข้น (ศักดิ์ชาย พัทธกษัตริย์. 2545: 25) เช่น การเดินศึกษาธรรมชาติ การล่องเรือตกหมึก การปลูกป่าชายเลน การเดินป่า การตั้งแคมป์ และการพายเรือ ส่วนความพึงพอใจด้านสังคม เช่น อภัยภัยไมตรีของคนในชุมชน การมีส่วนร่วมความประทับใจการท่องเที่ยว ด้านคมนาคมขนส่ง เช่น ที่จอดรถ ป้ายบอกทาง ด้านสาธารณชนอื่น ๆ เช่น สุขาสาธารณะ ถังขยะ ตู้ ATM ธนาคาร ด้านที่พักและร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึกหรือของฝาก และคุณภาพการบริการอยู่ในระดับปานกลาง ควรนำภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ตัดสินใจประเมินผล (พยอม ธรรมบุตร. 2549 ค: 45 - 48) เพื่อให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและสร้างความ เป็นเจ้าของ (Owners) ของธุรกิจชุมชน การเป็นเจ้าของที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ

ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณในระดับปานกลาง ด้านพื้นที่ท่องเที่ยว สามารถเดินทางเชื่อมโยงไปแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ได้สะดวก แต่แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม เนื่องจากการทิ้งขยะมูลฝอย การทิ้งน้ำเสียลงสู่ทะเล ป้ายบอกทางไปแหล่งท่องเที่ยวไม่ชัดเจน ทำให้เสียเวลาในการเดินทาง แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งห้องสุขาหายาก และสกปรก และราคาอาหารแพง ราคาไม่ได้มาตรฐาน และการจัดการด้านการตลาด นักท่องเที่ยวเห็นว่า

มีการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น การเดินศึกษาธรรมชาติ การปลูกป่าชายเลน ซึ่งเป็นจุดเด่นของการท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ และพบว่าการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณมีน้อยและขาดประสิทธิภาพนอกจากนี้เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นส่วนหนึ่ง ได้แก่ สื่อมวลชน (สิริจิตรา ฤกษ์ปาย. 2550 : 77 อ้างจาก ชาติชาย โทลินธิต) และการเรียนรู้ประสบการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด (สิริจิตรา ฤกษ์ปาย. 2550 : 77 อ้างจาก ศักดิ์ สุนทรเสณ) ฉะนั้นเมื่อนักท่องเที่ยวมีประสบการณ์ไม่ดีในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่อง หากมีการพัฒนาปรับปรุงดังที่กล่าวมาแล้ว ควรเร่งระดมเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อมวลชนทุกรูปแบบ เพื่อปรับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว และเชิญชวนให้มาเที่ยวใหม่ ซึ่งน่าจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวในปริมาณมากขึ้นและอย่างยั่งยืน

3. การสร้างและประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนตำบลปากน้ำปราณ

ผลการสร้างและประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: กรณีศึกษาตำบลปากน้ำปราณ พบว่าการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนตำบลปากน้ำปราณ สร้างบนพื้นฐานของทรัพยากรการท่องเที่ยว เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและนโยบาย (Faulker & Tidwell. 1997) ในขณะเดียวกันที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมระบบนิเวศด้วย (Shirley.1992 : 3) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกในการพัฒนาการท่องเที่ยวได้เสริมจุดแข็ง แก้ไขจุดอ่อน สอดคล้องกับแนวคิดการวางแผนท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ของพยอม ธรรมบุตร

(2546 : 17) คือ นวัตกรรมแบบบูรณาการ มีการวางแผนท่องเที่ยวแบบบูรณาการกับการวางแผนพัฒนาด้านจิตสำนึกเข้าไปในแผนพัฒนาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ เป็นกระบวนการดังนี้ การตรวจสอบทรัพยากร ประเมินสภาพแวดล้อมภายใน/ภายนอก การวิเคราะห์ SWOT กำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดพันธกิจและกำหนดยุทธศาสตร์ อีกทั้งมีความสอดคล้องครอบคลุมกับแนวทางการสร้างยุทธศาสตร์ การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. 2552 : 15) นอกจากนี้ยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้นเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2541 : 56) เริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา กำหนดความต้องการของชุมชน ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการสร้างยุทธศาสตร์ โดยเข้าร่วมในคณะกรรมการจัดทำร่างยุทธศาสตร์และร่วมแสดงความคิดเห็นประเมินผลยุทธศาสตร์

การประเมินผลยุทธศาสตร์เกี่ยวกับความเหมาะสมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ตำบลปากน้ำปราณทั้ง 4 ด้าน ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนและนักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นว่ายุทธศาสตร์ที่ 1 : พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความเหมาะสมกับการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมากที่สุด สอดรับกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนที่มีอยู่อย่างลงตัว รองลงมาได้แก่ยุทธศาสตร์ที่ 2 : ส่งเสริมและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน ยุทธศาสตร์ที่ 3 : บริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ และ ยุทธศาสตร์ที่ 4 : ส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ทุกภาคส่วนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน กลยุทธ์และโครงการที่กำหนดไว้ในแต่ละยุทธศาสตร์เป็นแนวทางที่ตอบสนองความต้องการแก้ไขปัญหาการท่องเที่ยว และความต้องการของชุมชนที่มีความสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น และสามารถนำไปปฏิบัติได้ จึงเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนไปสู่ความยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 เทศบาลตำบลปากน้ำปราณและองค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำปราณ ควรนำยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนตำบลปากน้ำปราณ ไปจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกันเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณไปในทิศทางเดียวกัน สามารถจูงใจนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณเพิ่มมากขึ้น อันนำไปสู่การสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ชุมชนต่อไป

1.2 กองส่งเสริมการท่องเที่ยว และสำนักปลัดเทศบาลควรสนับสนุนจัดตั้งชุมชนเครือข่ายการจัดการท่องเที่ยวตำบลปากน้ำปราณ ตามยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เพื่อเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงองค์กรให้เกิดการติดต่อประสานงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ รวมทั้งการให้คำแนะนำ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมร่วมกัน และการพัฒนาระบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมศักยภาพขององค์กร ทั้งกลุ่มที่เข้มแข็งแล้วและยังไม่เข้มแข็ง ซึ่งเครือข่ายจะต้องเชื่อมโยงและติดต่อกันตลอดทั้งภายในและภายนอก

หน่วยงาน

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว ควรนำผลการวิจัยไปประกอบการพัฒนาและวางแผนในด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้ตำบลปากน้ำปราณเป็นสถานที่น่าท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น และสามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวให้ชุมชนเพิ่มมากขึ้น โดยรักษาทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิตชุมชนให้ดำรงอยู่ตลอดไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยเรื่องขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ตำบลปากน้ำปราณเพื่อป้องกันแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม

2.2 ควรมีการวิจัยเรื่องกลุ่มตลาด

เป้าหมายของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยศึกษาความต้องการ รูปแบบกิจกรรม แรงจูงใจ ในระดับการวิเคราะห์กลุ่มตลาดเป้าหมายของตลาดการท่องเที่ยว เพื่อป้องกันปัญหาการหาตลาดนักท่องเที่ยว

2.3 ควรมีการศึกษาเพื่อประเมินผลการ

ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ : กรณีศึกษาตำบลปากน้ำปราณ ภายหลังจากการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ครบ 1 ปี เพื่อให้ผู้บริหารและผู้มีอำนาจการตัดสินใจได้มีการปรับเปลี่ยนแผนยุทธศาสตร์อย่างเป็นรูปธรรมและก่อประโยชน์สูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2550). **ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ. 2550-2554**. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2541). **สรุปเหตุการณ์น่าสนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรอบปี 2540. จดหมายข่าวการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**. 18:1, 4-5.
- ฉัตรยาพร เสมอใจ. (2542). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์ปอร์ตเน็ต.
- เจอร์ลัน, อาร์. จี. (2546). **คู่มือปฏิบัติวิธีวัดความพึงพอใจของลูกค้า**. แปลโดย พิพัฒน์ ก้องกิจกุล. กรุงเทพฯ : ธรรมกมลการพิมพ์.
- ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์. (2532). **ปฏิกิริยาทัศนคติทางวิชาการด้านการท่องเที่ยว**. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พยอม ธรรมบุตร. (2546). **เอกสารประกอบการเรียนการสอนหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2549). **การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ศักดิ์ชาย พิทักษ์วงศ์. (2545). ความหมายและลักษณะของทรัพยากรนันทนาการการท่องเที่ยวในพื้นที่
ธรรมชาติ. ใน เอกสารการสอนการจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยวธรรมชาติ. หน่วยที่ 3
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศูนย์วิจัยป่าไม้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2541). **คู่มือพัฒนาและออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก
ในแหล่งท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์**. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- เสรี หมู่น้อย. (2553, 15 พฤษภาคม). นายองค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำปราณ. สัมภาษณ์.
- สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2552). **วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ แนวทางพัฒนาจังหวัดตามแผนพัฒนา
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2553 – 2556**. ประจวบคีรีขันธ์ : กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนา
จังหวัด สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.
- ลิริจิตรา ฤกษ์ปาย. (2550). **ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด นนทบุรี.
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**.
- องค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำปราณ. (2553). **แผนแม่บทการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวองค์การ
บริหารส่วนตำบลปากน้ำปราณ**. ประจวบคีรีขันธ์: กองส่งเสริมการท่องเที่ยว องค์การบริหาร
ส่วนตำบลปากน้ำปราณ.
- Faulkner, B. & Tideswell, C. (1997). A Framework for Monitoring Community Impacts
of Tourism. **Sustainable Tourism**. 5 :3–28.
- Shireley, E. (1992). **Beyond the green Horizon: Principles for Sustainable Tourism**. Surrey:
Word Wide Fund for Nature, United Kingdom.